

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie udziału społeczeństwa obywatelskiego w walce z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem

(2006/C 318/26)

Dnia 28 października 2005 r. Komisja, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, zwróciła się do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego o opracowanie opinii w sprawie udziału społeczeństwa obywatelskiego w walce z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem

Sekcja ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 13 lipca 2006 r. Sprawozdawcami byli José Isaiás RODRÍGUEZ GARCÍA-CARO, Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS oraz Miguel CABRA de LUNA.

Na 429. sesji plenarnej w dniach 13–14 września 2006 r. (posiedzenie z 13 września 2006 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 182 do 6 — 11 osób wstrzymało się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Wstęp

1.1 Margot Wallström, Wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej, zwróciła się do EKES-u z prośbą o opracowanie opinii rozpoznawczej w sprawie warunków i priorytetów udziału społeczeństwa obywatelskiego oraz roli współpracy publiczno-prywatnej w walce z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem. Zagadnienie to ma kluczowe znaczenie polityczne i społeczne w Europie a Komitet uważany jest za podmiot odgrywający podstawową rolę w tej dziedzinie. Pomimo iż terroryzm i przestępczość zorganizowana są problemami o różnym charakterze, opinia dotyczy ich obu, tak jak zażyły sobie Komisja.

1.2 Program haski ustanawia ogólne ramy polityczne określające politykę UE w obszarze wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. EKES przyjął opinię⁽¹⁾, w której stwierdza, że „*pragnie, aby polityka bezpieczeństwa była skuteczna i chroniła obywateli żyjących w społeczeństwie wolnym i otwartym, pod ochroną sprawiedliwości, w ramach Państwa prawa*”. W opinii tej EKES podkreśla, że europejskie obszary polityki bezpieczeństwa powinny być wyważone w odniesieniu do kwestii wolności i ochrony praw podstawowych.

1.3 Perspektywy finansowe przewidują opracowanie ważnych programów w walce z terroryzmem i przestępczością. W jednej ze swych opinii⁽²⁾ EKES stwierdza, że „*ochrona praw podstawowych, wolności i bezpieczeństwa stanowi wspólną odpowiedzialność*”.

1.4 Komisja opublikowała niedawno komunikat w sprawie: *Rekrutacja terrorystów: analiza czynników wpływających na gwałtowną radykalizację postaw*⁽³⁾, który zawiera stosowne cele w zakresie zapobiegania werbowaniu nowych członków przez grupy terrorystyczne.

(1) Opinia EKES-u z 15.12.2005 r. w sprawie komunikatu Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego — Program haski: dziesięć priorytetów na najbliższe pięć lat — Partnerstwo na rzecz odnowy europejskiej w dziedzinie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości; sprawozdawca: Luis Miguel Pariza Castaños (DzU C 65 z 17.03.2006)

(2) Opinia EKES-u z 14.12.2005 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady ustanawiającej program szczegółowy „Zapobieganie aktom terrorystycznym, gotowość i zarządzanie skutkami” na okres 2007–2013 — Program ogólny „Bezpieczeństwo i ochrona wolności”; sprawozdawca: Miguel Cabra de Luna (DzU C 65 z 17.03.2006)

(3) COM (2005) 313 wersja ostateczna z dn. 21.09.2005 r.

1.5 W niniejszej opinii, zgodnie z wnioskiem Margot Wallström, rozważa się bezpieczeństwo z perspektywy udziału społeczeństwa obywatelskiego i współpracy publiczno-prywatnej, choć termin ten może być nieprecyzyjny. Termin „społeczeństwo obywatelskie” odnosi się do organizacji społecznych posiadających inne cechy niż przedsiębiorstwa prywatne. Współpraca pomiędzy przedsiębiorstwami i podmiotami prywatnymi a władzami publicznymi ma podstawowe znaczenie z punktu widzenia funkcjonalności i bezpieczeństwa. Z kolei społeczeństwo obywatelskie odgrywa zasadniczą rolę w szerzeniu wartości państwa prawa i aktywnym uczestniczeniu w życiu demokratycznym.

2. Wnioski

2.1 Społeczeństwo obywatelskie odgrywa zasadniczą rolę w szerzeniu wartości państwa prawa i aktywnym uczestniczeniu w życiu demokratycznym. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego w Europie prowadzą bardzo pozytywne działania społeczne oraz wspierają aktywne obywatelstwo europejskie i demokrację uczestniczącą. Nie mogą ani nie powinny one jednak zastąpić władz krajowych i europejskich we wdrażaniu konkretnej polityki.

2.2 EKES nie może zaakceptować sytuacji, w której terroryści czy przestępcy mogą uniknąć sprawiedliwości tylko dlatego, że granice wewnętrzne Unii Europejskiej hamują działalność organów policyjnych i sądowych. EKES nalega, by instytucje unijne i państwa członkowskie opracowały i wdrożyły wspólną strategię walki z terroryzmem, przewyżczającą obecną sytuację, w której decyzje podejmuje się „na gorąco”.

2.3 EKES uważa, że obecnie praktykowana zwykła współpraca międzyrządowa jest w dużym stopniu niewystarczająca i często nieefektywna i dlatego popiera rezolucję Parlamentu Europejskiego, postulującą stosowanie zasady większości kwalifikowanej zamiast zasady jednomyślności w dziedzinie polityki bezpieczeństwa oraz metody wspólnotowej przy podejmowaniu decyzji. W kwestii bezpieczeństwa niezbędna jest większa obecność Europy.

2.4 EKES proponuje przekształcenie Europolu w agencję europejską podlegającą władzy politycznej lub sądowej na szczeblu europejskim, której rola wykraczałaby poza aktualną rolę koordynatora i która jak najszybciej powinna osiągnąć zdolność operacyjną do prowadzenia dochodzeń na całym terytorium Unii Europejskiej, we współpracy ze służbami policyjnymi państw członkowskich.

2.5 EKES popiera inicjatywę Parlamentu Europejskiego, w której zaleca się państwom członkowskim modyfikację ich przepisów karnych tak, aby czyny terrorystyczne wskazane w decyzji ramowej były uznawane za nieulegające przedawnieniu. EKES popiera pomysł, aby sprawy o przestępstwa terrorystyczne należały do jurysdykcji Międzynarodowego Trybunału Karnego.

2.6 EKES proponuje, by promować programy szkolne na szczeblu europejskim i działania edukacyjne dla młodzieży, tak aby posiadała ona edukację obywatelską, która sprzyja krzewieniu wartości demokratycznych, idei równości, tolerancji oraz zrozumienia różnorodności kulturowej. Chodzi o to, by wyposażać młodych w багаż, który pozwoli im uniknąć popadnięcia w sieci tych, którzy szerzą idee radykalne i oparte na przemocy.

2.7 W walce z agresywną radykalizacją konieczne jest, aby władze unijne i państwowe konsultowały się z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, które krzewią dialog pomiędzy religiami i kulturami oraz walczą z rasizmem, ksenofobią, nietolerancją i agresywnym ekstremizmem, w celu zmniejszenia napięć sprzyjających radykalizacji i przemocy. Utworzenie platform współpracy publiczno-prywatnej na poziomie lokalnym mogłoby stanowić pozytywne narzędzie do rozwiązywania między innymi tych właśnie kwestii. Unia Europejska i państwa członkowskie powinny popierać ten pomysł i zachęcać do tworzenia takich platform.

2.8 EKES wnosi do instytucji unijnych o opracowanie ram legislacyjnych dla minimalnych norm gwarantujących uznanie i ochronę ofiar terroryzmu. Proponuje również rozwinięcie standardów, zaleceń, dobrych praktyk i dyrektyw w celu ochrony ofiar terroryzmu, określających działalność państw członkowskich oraz kierującą nią w tym obszarze.

2.9 EKES podkreśla jeszcze raz konieczność posiadania przez UE wspólnej legislacji w celu wypłacania odszkodowań ofiarom przestępstw.

2.10 EKES żąda, by bezzwłocznie zastosować zalecenia Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (GAFI) w sprawie finansowania terroryzmu i prania pieniędzy. W związku z tym nalega, by państwa członkowskie zadbały o realizację rzeczonych zaleceń poprzez przyjęcie odpowiednich instrumentów prawnych.

2.11 EKES wzywa środki przekazu, zwłaszcza publiczne, do ustanowienia właściwych kodeksów postępowania i współpracy z władzami w celu poszanowania prawa do prywatności i godności ofiar oraz unikania podejścia, które mogłoby sprzyjać propagandzie grup terrorystycznych, przy jednoczesnym poszanowaniu wolności prasy.

2.12 EKES popiera utworzenie europejskiej platformy współpracy publiczno-prywatnej, zaproponowanej przez Komisję, i uznaje, że konieczne jest wyciągnięcie w pełni wszelkich korzyści, jakie daje współpraca publiczno-prywatna pomiędzy państwami członkowskimi oraz między państwami członkowskimi i Unią Europejską. W tym kontekście uważa za konieczne utworzenie szerokiego scenariusza współpracy, by wykorzystać mogące pojawić się synergie w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej i terroryzmu, jednakże bez naruszania zakresu kompetencji EKES-u, którego główną rolą jest rola konsultacyjna. W punkcie 13.4.2 niniejszej opinii wymieniono najważniejsze cele, jakie zdaniem EKES-u powinny przyświecać współpracy publiczno-prywatnej.

3. Wartości i zasady Unii Europejskiej

3.1 Projekt traktatu konstytucyjnego definiuje wartości, zasady i cele Unii Europejskiej. Karta Praw Podstawowych potwierdza równowagę pomiędzy bezpieczeństwem a wolnością i prawami wszystkich ludzi, w tym prawem do ochrony danych o charakterze osobistym.

3.2 Źródłem największego zagrożenia dla systemów demokratycznych, ich stabilności i rozwoju nie są ataki zewnętrzne, lecz utrata witalności, dynamiki i poparcia społecznego samych instytucji.

3.3 Wielkim osiągnięciem Europy jest ustanowienie **państwa prawa** — najlepszej formy demokratycznej organizacji władzy.

3.4 Socjalne państwo prawa oznacza z jednej strony sprawowanie władzy w zgodzie z prawem, rządy prawa oraz wzrastającą potrzebą legitymizacji demokratycznej, z drugiej zaś dostęp wszystkich obywateli do dóbr i usług na zasadzie równych szans i traktowania.

4. Terroryzm i przestępczość zorganizowana stanowią zamach na państwo prawa

4.1 Terroryzm jest jednym z głównych problemów na świecie. Obecnie jest to kluczowy problem Europy. Jako Europejczycy stanowimy cel terroryzmu o różnym podłożu ideologicznym. W ostatnich latach pojawił się szczególnie niebezpieczny międzynarodowy terroryzm radykalnej ideologii islamskiej. Bardzo trudno zdefiniować terroryzm w sposób uniwersalny, dlatego też opinia bazuje na definicji przyjętej przez Radę w dniu 13 czerwca 2002 r⁽⁴⁾.

⁽⁴⁾ Patrz przypis 1 w COM(2005) 313 końcowy, gdzie mówi się o tym, iż „każde Państwo Członkowskie podejmuje niezbędne środki zapewniające, że są uważane za przestępstwa terrorystyczne zamierzone czyny odnoszące się do dziewięciu wyraźnie określonych w prawie krajowym wykroczeń, które ze względu na swój charakter i kontekst mogą wyrządzić poważne szkody krajowi lub organizacji międzynarodowej, jeżeli są popełniane w celu poważnego zastraszenia ludności, bezprawnego zmuszenia rządu lub organizacji międzynarodowej do podjęcia lub zaniechania działania, bądź poważnej destabilizacji lub zniszczenia podstawowych struktur politycznych, konstytucyjnych, gospodarczych lub społecznych kraju lub organizacji międzynarodowej”.

4.2 W Europie działają również liczne potężne sieci przestępcze⁽⁵⁾. Niektóre są aktywne na szczeblu krajowym, lecz najgroźniejsze z nich mają zasięg europejski lub międzynarodowy. ONZ przyjęło międzynarodową konwencję w tej sprawie⁽⁶⁾ w Palermo w roku 2002.

4.3 Terroryzm i zorganizowana przestępczość zagrażają i osłabiają podstawową cechę państwa, a mianowicie uprawniony monopol użycia siły. My, Europejczycy, wiemy, że terroryzm stanowi rzeczywiste zagrożenie, które musimy zwalczyć. Jednakże obywatele mają mniejszą świadomość zagrożeń ze strony przestępczości zorganizowanej, która przenika do instytucji i do społeczeństwa i ma wielką zdolność korumpowania i wywierania wpływu o niszczyliwych skutkach tak z punktu widzenia gospodarczego, jak i społecznego.

4.4 Zarówno organizacje terrorystyczne, jak i przestępczość zorganizowana wykorzystują podobne procedury prania pieniędzy, między innymi poprzez system finansowy i sektor nieruchomości. Przemoc zorganizowana posiada duży potencjał korupcyjny i usiłuje wykorzystywać go w stosunku do organów politycznych i administracyjnych, a w niektórych przypadkach także w stosunku do organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

4.5 Terroryzm i przestępczość zorganizowana mają też wspólne obszary działania — nielegalny przemysł broni i narkotyków. Przykładem zbieżności pomiędzy obydwoma kategoriami jest zjawisko wymuszeń. W wielu przypadkach grupy terrorystyczne działają jako organizacje mafijne, finansując swoje okrutne czyny za pośrednictwem działalności przestępczej, takiej jak: przemysł narkotyków, broni i ludzi, oszustwa związane z kartami kredytowymi, napady, kradzieże i wymuszenia w stosunku do pracowników i przedsiębiorców, nielegalne gry oraz inne akty kryminalne.

4.6 Terroryzm i przestępczość zorganizowana mają różne podłoża — terroryzm stawia sobie cele polityczne i dotyka społeczeństw europejskich w niektórych momentach ich historii, podczas gdy przestępczość zorganizowana jest problemem dla porządku publicznego, stale dotykającym społeczeństwa.

4.7 Pomimo iż obie kategorie mają różne przyczyny i cele, łączy je wspólny interes: zniszczenie lub osłabienie państwa prawa w celu zrealizowania swoich zamiarów.

4.7.1 Organizacje terrorystyczne działające w niektórych krajach europejskich, próbują osiągnąć swoje cele polityczne za pomocą terroru, przestępstw, zastraszania i wymuszania. Wiedzą jednakże, że ich totalitarne zamiary mogą się powieść jedynie wówczas, kiedy zniszczą lub osłabiają państwo prawa oraz rządy prawa.

⁽⁵⁾ Prowadzą one działania w obszarze przemytu narkotyków, broni i ludzi oraz handlu nimi, kradzieży; prostytutce; nielegalnych gier; komercyjnego piractwa itp.

⁽⁶⁾ Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej; patrz strona internetowa:

http://www.uncjin.org/Documents/Conventions/dcatoc/final_documents_2/convention_spa.pdf

4.7.2 Przemoc zorganizowana usiłuje zmniejszyć i ograniczyć przestrzeń państwa prawa, poszerzając obszar bezkarności i braku prawa. Dąży do stworzenia równoległego społeczeństwa, na marginesie prawa i sprawiedliwości, pod rządami mafii oraz siatek przestępczych.

4.7.3 W niektórych przypadkach granice między państwem prawa a bezkarnością są rozmyte. Gdziekolwiek w Europie zarówno terroryzm i jego siatka społeczna, jak i przestępczość zorganizowana zdołały osłabić państwo za pomocą terroru oraz korupcji obecnej w systemie politycznym.

4.7.4 Państwo prawa jest odpowiedzią na problemy, które tworzy terroryzm i przestępczość zorganizowana, zapewniając równowagę między wolnością i bezpieczeństwem, wspólne działania ze strony policji i sądów, europejską i międzynarodową współpracę oraz aktywne zaangażowanie obywateli i społeczeństwa obywatelskiego.

4.7.5 Istotne jest, aby społeczeństwo oraz władze pozostały nieugięte i nie zaprzestały walki z terrorystami i przestępczością zorganizowaną. Możliwość osiągnięcia celów sprzyja ciągłości organizacji terrorystycznych — dlatego też społeczeństwo i władze powinny podjąć stanowcze kroki, aby zamiary tych grup nie powiodły się.

5. Społeczeństwo obywatelskie w obliczu terroryzmu i przestępczości zorganizowanej

5.1 Terroryzm stanowi poważne pogwałcenie praw człowieka, gdyż godzi bezpośrednio w życie i wolność.

5.2 Walka operacyjna z terroryzmem i przestępczością zorganizowaną jest obowiązkiem państwa, które powinno zagwarantować obywatelom wolność i bezpieczeństwo. Należy to szczególnie do zakresu odpowiedzialności policji i sędziów. Działania państwa powinny uwzględniać stosowną równowagę między wolnością a bezpieczeństwem, gwarantować poszanowanie podstawowych wartości (prawa człowieka i swobody obywatelskie) i wartości demokratycznych (państwo prawa), gdyż — jak wskazał na to EKES w innej opinii⁽⁷⁾ — „historia wykazuje, że społeczeństwa otwarte i wolne z większym powodzeniem bronią swego bezpieczeństwa”.

5.3 Społeczeństwo obywatelskie trwale wzmacnia demokrację i wartości państwa prawa i tym samym walczy z terroryzmem i przestępczością zorganizowaną wewnątrz społeczeństwa, mając na celu unikanie ich dalszego rozwoju, zapobieganie mu oraz zmniejszanie jego następstw. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego nie mogą i nie powinny jednak zastąpić władz krajowych i europejskich we wdrażaniu odpowiedniej polityki.

⁽⁷⁾ Opinia EKES-u z 15.12.2005 r. w sprawie komunikatu Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego — „Program haski: dziesięć priorytetów na najbliższe pięć lat. Partnerstwo na rzecz odnowy europejskiej w dziedzinie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości”; sprawozdawca: Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS (DzU C 65 z 17.03.2006)

5.4 Żadna ideologia czy cel nie usprawiedliwiają przestępstw, terroru i wymuszeń. Użycie terroru dla osiągnięcia celów politycznych jest bezprawne; nic nie uzasadnia terroryzmu — nie ma on żadnych racji bytu. Należy prowadzić nieustanną walkę z legitymizacją polityczną i społeczną terroryzmu, z radykalnymi opiniami politycznymi, zgodnie z którymi terroryzm jest dodatkowym instrumentem działania politycznego.

5.5 Wielu obywateli europejskich nie dostrzega wagi zagrożenia terroryzmem; niektóre grupy nawet wątpią w jego istnienie. Obywatele mają prawo do odpowiedniej informacji na temat zagrożenia bezpieczeństwa oraz do wywierania nacisku na władze publiczne, by były one skuteczniejsze w walce z terroryzmem i zorganizowaną przestępczością.

5.6 Organizacje społeczeństwa obywatelskiego w Europie prowadzą bardzo pozytywne działania społeczne oraz wspierają aktywne obywatelstwo europejskie i demokrację uczestniczącą.

5.7 Systemy polityczne zależą od własnej wewnętrznej witalności. Witalnością Europy jest kultura demokratyczna społeczeństwa. Instytucje i systemy polityczne ciągle potrzebują w tej dziedzinie bodźców ze strony społeczeństwa. Obywatele i społeczeństwo obywatelskie utrzymują i wspierają socjalne państwo prawa, które powinno zapewniać im wolność i dobrobyt socjalny.

5.8 Historia Europy XX wieku pokazuje nam jednak, iż wartości polityczne demokracji są bardzo wrażliwe. Obywatele i organizacje społeczeństwa obywatelskiego powinni bronić tych zasad i wartości, na których opiera się demokratyczna Europa.

5.9 Demokracja uczestnicząca oraz państwo prawa nie są w stanie utrzymać się i przekształcać bez pobudzenia ze strony obywateli i ich organizacji. Dzięki działaniom swych organizacji społeczeństwo obywatelskie stale dostarcza nowej energii społecznemu i demokratycznemu państwu prawa stojącemu wobec relatywizmu i radykalizacji.

5.10 Niektóre grupy obywateli nie są wystarczająco zaangażowane — istnieje pewien stopień nieświadomości społecznej w obliczu prostytucji, przemytu narkotyków, prania pieniędzy, piractwa produktów itp.

5.11 Obywatele i organizacje społeczeństwa obywatelskiego mogą aktywniej walczyć z przestępczością zorganizowaną, gdyż ma ona duży potencjał korupcyjny w odniesieniu do systemów politycznych.

6. Europa jako przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości

6.1 Program haski definiuje cele Unii Europejskiej, których osiągnięcie ma pozwolić na stworzenie wspólnej przestrzeni

wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości; jednak wiele nas jeszcze od nich dzieli.

6.2 Tymczasem przestępcy i terroryści wykorzystują tę słabość Europy, wymykając się wymiarowi sprawiedliwości. Swobodny przepływ osób, kapitału i towarów pozwala przestępcom na korzystanie z nieszczelnych granic, a jednocześnie nadal istnieją granice dla działalności policyjnej i sądowniczej.

6.3 EKES nie może zaakceptować sytuacji, w której terroryści czy przestępcy mogą uniknąć sprawiedliwości tylko dlatego, że istnieją stare granice wewnętrzne hamujące działalność organów policyjnych i sądowych.

6.4 UE powinna opracować wspólną strategię walki z terroryzmem. Komisja i Rada powinny wywierać stały nacisk polityczny i przewyciężyć obecną sytuację, w której decyzje podejmuje się „na gorąco”. Współpraca policyjna i sądownicza w Europie jest niewielka, gdyż dostępne instrumenty prawne i operacyjne w walce z terroryzmem i przestępczością zorganizowaną są niewystarczające. Przeważająca część instrumentów znajduje się w gestii państw członkowskich, a w Traktacie zapisane są w trzecim filarze UE, co oznacza, że podlegają współpracy międzyrządowej.

6.5 Europejska strategia bezpieczeństwa musi rozwinąć się na szczeblu wspólnotowym, wychodząc poza dotychczasową współpracę międzyrządową. Pozostawienie tych zagadnień w trzecim filarze osłabia ich skuteczność i globalny zasięg. EKES wzywa Radę do stworzenia wspólnych, pełnych i spójnych ram prawnych w obszarze polityki bezpieczeństwa. Można przy tym wykorzystać art. 42 Traktatu UE, według propozycji Parlamentu Europejskiego⁽⁸⁾, zastępując zasadę jednomyślności zasadą większości kwalifikowanej.

6.6 Zewnętrzne granice Europy są permanentnie wykorzystywane przez organizacje przestępcze dla celów działalności kryminalnej. Kodeks celny UE powinien być efektywniej wykorzystywany przez służby kontrolne, a w pierwszej kolejności przez służby celne i ich wydziały do spraw międzynarodowej wzajemnej pomocy administracyjnej. Powinien on przewidywać harmonizację zarzutów i kar na całym wspólnotowym obszarze celnym, upowszechnienie prawa do ścigania (eksterytorialna ciągłość ścigania na obszarze UE), a także wzajemne uznawanie orzeczeń. EKES sugerował w innych opiniach, że niezbędne jest utworzenie europejskiej straży granicznej⁽⁹⁾.

6.7 Państwa członkowskie powinny zwiększyć wymianę informacji o istniejących zagrożeniach bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego UE pomiędzy służbami wywiadowczymi i służbami bezpieczeństwa. Powinny również opracowywać wspólne analizy strategiczne na temat zagrożenia terrorystycznego oraz wspólne plany ochrony podstawowej infrastruktury.

⁽⁸⁾ Rezolucja PE w sprawie postępów poczynionych w 2004 r. w zakresie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. P6_TA(2005)0227, z 08.06.2005

⁽⁹⁾ Zob. szczególnie opinia EKES-u z 27.10.2004 r. w sprawie propozycji decyzji Rady zmieniającej decyzję nr 2002/463/WE w sprawie przyjęcia programu działania na rzecz współpracy administracyjnej w dziedzinie granic zewnętrznych, wiz, azylu i imigracji (program ARGO); sprawozdawca: Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS (DzU C 120 z 20.05.2005)

6.8 Dysponowanie informacjami jest bardzo ważne dla poprawy skuteczności policyjnej. Na zasadzie tej opiera się nowa koncepcja poprawiania transgranicznej wymiany informacji policyjnej w UE, umożliwiającą funkcjonariuszowi policji jednego państwa członkowskiego otrzymanie z innego państwa członkowskiego wszelkich informacji koniecznych do przeprowadzenia danego śledztwa⁽¹⁰⁾. Aby zasada ta dobrze funkcjonowała, konieczny będzie wysoki stopień zaufania między organami policji z różnych państw członkowskich. Brak tego zaufania, którego przyczyny należałoby przeanalizować i przedstawić społeczeństwu obywatelskiemu, był dotychczas jedną z głównych przeszkód we współpracy na szczeblu europejskim.

6.9 Należy wzmocnić rolę UE oraz rozwinąć europejską strategię bezpieczeństwa w ramach Wspólnoty, mając na celu poprawę jej skuteczności i przejrzystości. W dziedzinie bezpieczeństwa niezbędna jest większa obecność Europy. EKES proponował⁽¹¹⁾, aby w kwestii bezpieczeństwa przyjąć metodę wspólnotową, przyznając Komisji prawo inicjatywy a Parlamentowi możliwość współdecydowania. Konieczne jest także, aby Rada zrezygnowała z zasady jednomyślności i przyjmowała decyzje większością głosów; Trybunał Sprawiedliwości zaś powinien posiadać w tym obszarze kompetencje.

6.10 Europol powinien odgrywać nie tylko zwyczajną rolę koordynacyjną i uzyskać zdolność operacyjną. EKES proponuje, by przekształcił się on w agencję o zdolnościach operacyjnych, z możliwością prowadzenia dochodzeń na całym obszarze UE⁽¹²⁾. Program haski wzywa do zwiększenia współpracy i praktycznej koordynacji między organami policyjnymi, sądowymi i celnymi na szczeblu krajowym, i jednocześnie ich współpracy z Europolem. Państwa członkowskie powinny wspierać Europol w jego roli agencji europejskiej i umożliwić mu granie decydującej roli, razem z Eurojustem, w walce z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem. Nie do zaakceptowania jest fakt, że protokoły zmieniające konwencję o Europolu nie zostały jeszcze ratyfikowane i zastosowane we wszystkich państwach członkowskich. Jest to szczególnie ważne, jeśli faktycznie pragnie się przyznać Europolowi wsparcie i środki konieczne do skutecznego funkcjonowania i do stanowienia podstawy współpracy policyjnej w Europie. Ponadto od 1 stycznia 2006 r. Europol zastąpi swoje sprawozdania roczne na temat przestępczości w Unii Europejskiej „ocenami zagrożenia”, odnoszącymi się do poważnych form przestępczości zorganizowanej.

6.11 Celem Eurojustu jest koordynacja między krajowymi organami wymiaru sprawiedliwości w walce z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem. Jednakże pomimo postępów osiągniętych od jego utworzenia, daleko jest jeszcze do zakładanych celów. Środki prawne i zasoby finansowe, którymi dysponuje Eurojust są ograniczone. Niejednolite są też zobowiązania

państw członkowskich; w niektórych z nich przepisy nie ułatwiają w wystarczającym stopniu współpracy w zakresie wymiaru sprawiedliwości.

6.12 EKES proponuje, by za pośrednictwem Eurojustu rozwijać skutecznie wspólne działania śledcze sędziów i służb skarbowych w UE w walce z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem. Informacje uzyskane w dochodzeniach krajowych powinny być przekazywane Eurojustowi, który powinien stworzyć dobrą europejską bazę danych.

6.13 Współpraca sądownicza w sprawach karnych jest niezbędna; w rzeczywistości jednak stosunki między organami sądowymi cechuje brak zaufania. Nie istnieje ani europejska kultura sądownicza, ani minimalne wspólne normy w sprawach karnych. My, obywatele, musimy być bardzo wymagający w stosunku do instytucji europejskich i państw członkowskich, żądając jak najszerzej współpracy sądowniczej pomiędzy wszystkimi państwami. Domagamy się, aby żaden terrorysta ani przestępca nie uniknął sprawiedliwości z powodu problemów wynikających z braku porozumienia lub nieistnienia procedur współpracy.

6.14 EKES popiera inicjatywę Parlamentu Europejskiego, w której zaleca się państwom członkowskim modyfikację ich przepisów karnych tak, aby czyny terrorystyczne zebrane w decyzji ramowej były uznawane za nie ulegające przedawnieniu. W tym kontekście EKES⁽¹³⁾ zdecydowanie wspiera pomysł, aby Międzynarodowy Trybunał Karny miał uprawnienia do stanowienia w sprawach przestępstw terrorystycznych.

6.15 Obecna sytuacja jest niezrozumiała i nie do zaakceptowania dla obywateli. Ludzie nie rozumieją, jak to się dzieje, że inicjatywy blokowane są tylko dlatego, że państwa członkowskie przedkładają prerogatywy państwowe nad priorytety wynikające ze wspólnej walki z terroryzmem i przestępczością zorganizowaną. Nie rozumieją także, dlaczego instrumenty wykorzystywane w tym celu w Unii Europejskiej są rozproszone. Koordynator Rady ds. walki z terroryzmem, komisarz ds. sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa, Europol, Eurojust itp. stanowią wielorakie, nieskoordynowane elementy służące temu samemu celowi.

6.16 Rozproszenie zasobów nie jest raczej najlepszą receptą na skuteczność. Eurojust i Europol powinny przewyciężyć obecne problemy we współpracy i wzmocnić wspólne zespoły śledcze. Służby informacyjne powinny ulepszyć procedury przekazywania informacji w ramach Europolu. OLAF powinien współpracować z Europolem i Eurojustem w ściganiu przestępstw. Istotne jest, by poszczególne agencje i służby wymieniały dane i informacje o dochodzeniach, co uczyni ich działalność skuteczniejszą w walce z przestępcami.

⁽¹⁰⁾ Komisja Europejska przedstawiła w dn. 12.10.2005 r. wniosek w sprawie decyzji ramowej w sprawie wymiany informacji w ramach zasady dostępności, COM(2005) 490 końcowy

⁽¹¹⁾ Opinia EKES-u z 14.12.2005 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady ustanawiającej program szczegółowy „Zapobieganie aktom terrorystycznym, gotowość i zarządzanie skutkami” na okres 2007-2013 — Program ogólny „Bezpieczeństwo i ochrona wolności”; sprawozdawca: Miguel Cabra de Luna (DzU C 65 z 17.03.2006)

⁽¹²⁾ Państwami, które ich nie ratyfikowały są Irlandia i Niderlandy.

⁽¹³⁾ Opinia EKES-u z 15.12.2005 r. w sprawie komunikatu Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego: „Program haski: dziesięć priorytetów na najbliższe pięć lat. Partnerstwo na rzecz odnowy europejskiej w dziedzinie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości”; sprawozdawca: Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS (DzU C 65 z 17.03.2006)

6.17 Jako że terroryzm stanowi zagrożenie na skalę światową, walka z nim dotyczy także polityki zewnętrznej i polityki bezpieczeństwa UE. Zasadniczymi zagadnieniami są współpraca międzynarodowa i multilateralizm. EKES uważa za niezbędne, aby wysiłki UE na rzecz walki z terroryzmem i przestępczością zorganizowaną uzupełniały na zasadzie wzajemności wysiłki podejmowane przez organizacje regionalne podzielające te same wartości oraz interesy co Unia Europejska. Dlatego też należy poszukiwać zbieżności oraz form wzmocnienia współpracy z takimi organizacjami jak ONZ, OECD i Rada Europy w obszarach, w których każda z nich wnosi wartość dodaną do celów zdefiniowanych w polityce zwalczania terroryzmu i przestępczości zorganizowanej w UE.

6.18 Aby zmniejszyć niektóre z zagrożeń radykalizacji, Europa musi pobudzić politykę zewnętrzną, która pozwoli krzewić demokrację, pokój, dialog pomiędzy różnymi kulturami, walkę z ubóstwem i korupcją, upowszechnianie praw człowieka na całym świecie oraz międzynarodową współpracę w ramach systemu Narodów Zjednoczonych.

7. Rola społeczeństwa obywatelskiego w zapobieganiu gwałtownej radykalizacji

7.1 Organizacje społeczeństwa obywatelskiego są przejawem demokratycznych praw obywateli do zrzeszania się i angażowania się w życie społeczne, polityczne czy kulturalne. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego mogą, w ramach swej działalności, odgrywać bardzo ważną rolę w zapobieganiu terroryzmowi, wspieraniu spójności społecznej oraz w zwalczaniu czynników wpływających na gwałtowną radykalizację. Muszą one uzyskać środki wystarczające na prowadzenie swej działalności na rzecz szerzenia wartości europejskich.

7.2 Terroryści nie rekrutują się z określonej grupy wiekowej czy warstwy społecznej, jednak niektóre segmenty społeczeństwa mogą przekształcić się w grupy narażone na niebezpieczeństwo. Ubóstwo, niepowodzenia w szkole, brak perspektyw zawodowych, dyskryminacja, brak wartości obywatelskich, konflikt tożsamości, wykluczenie społeczne itp. są pożywką dla nastrojów frustracji. Sekty, fundamentaliści religijni, grupy terrorystyczne oraz organizacje przestępcze zarzucają sieci właśnie w tych wodach, w celu rekrutacji adeptów.

7.3 EKES zgadza się ogólnie z komunikatem Komisji ⁽¹⁴⁾ w sprawie: „Rekrutacja terrorystów: analiza czynników wpływających na gwałtowną radykalizację postaw”. W zakresie tego zagadnienia działają i pracują organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

7.4 EKES pragnie podkreślić najważniejsze aspekty.

7.4.1 Najistotniejsze są programy skierowane do młodzieży w wieku szkolnym, w celu uniknięcia znalezienia się młodych

ludzi pod wpływem radykalnych i pełnych przemocy ideologii. Należy wzmocnić programy szkolne na szczeblu europejskim i działania o charakterze kształceniowym, tak aby młodzież dysponowała edukacją obywatelską służącą promowaniu wartości demokratycznych, równości, tolerancji i zrozumienia różnorodności kulturowej.

7.4.2 Europejska strategia zatrudnienia oraz cele z Lizbony powinny wzmocnić te obszary polityki, które sprzyjają integracji zawodowej najbardziej narażonych na niebezpieczeństwo osób i mniejszości.

7.4.3 Społeczeństwo obywatelskie i władze państwowe powinny podejmować działania pedagogiczne, tak aby wszystkie osoby, bez względu na pochodzenie, dysponowały odpowiednimi informacjami i zasobem wiedzy odnośnie do takich wartości jak pluralizm, wolność sumienia i wyznania, równość płci, tolerancja, państwo świeckie itp. Wartości te stanowią podstawę demokracji i państwa prawa w Europie.

7.4.4 EKES opracował liczne propozycje mające na celu zapewnienie, iż integracja będzie priorytetowym celem wspólnotowej polityki imigracyjnej ⁽¹⁵⁾.

7.4.5 Kręgi opiniotwórcze oraz środki masowego przekazu mogą wnieść pozytywny wkład w proces integracji dzięki wyważonemu podejściu do informacji.

7.4.6 Dzisiejsze społeczności europejskie są wielokulturowe i pluralistyczne. Jednakże istnieją liczne problemy związane z rasizmem, ksenofobią i dyskryminacją, które dotyczą mniejszości narodowych, etnicznych czy religijnych.

7.4.7 W Europie działają bardzo aktywne organizacje społeczne, które krzewią dialog pomiędzy religiami i kulturami oraz walczą z nietolerancją, rasizmem, ksenofobią i z ekstremizmem stosującym przemoc.

7.4.8 Władze powinny konsultować się z tymi organizacjami oraz ustanowić systemy współpracy w celu zmniejszenia napięć sprzyjających radykalizacji i przemocy. Przedsiębiorstwa, związki zawodowe i wszystkie organizacje społeczeństwa obywatelskiego odgrywają podstawową rolę w procesie kształcenia, integracji i walki z dyskryminacją.

7.5 EKES z zadowoleniem przyjmuje opracowanie programów badań i analiz społecznych dotyczących procesów silnej radykalizacji oraz zjawiska terroryzmu i przestępczości zorganizowanej. Komitet proponuje Komisji udostępnienie funduszy wsparcia dla zespołów doradców (ang. *think-tanks*), uniwersytetów i ośrodków badawczych.

⁽¹⁵⁾ Patrz: opinia EKES-u z 21.03.2002 r. w sprawie imigracji, integracji i roli zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego, sprawozdawca: Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS (DzU C 125 z 27.05.2002); opinia EKES-u z 10.12.2003 r. w sprawie komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie imigracji, integracji i zatrudnienia, sprawozdawca: Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS (DzU C 80 z 30.03.2004); opinia EKES-u z 13.09.2006 w sprawie „Imigracja w UE a polityki integracji — współpraca między samorządami regionalnymi i lokalnymi a organizacjami społeczeństwa obywatelskiego”, sprawozdawca: Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS.

⁽¹⁴⁾ COM(2005) 313 końcowy

8. Wzgląd na ofiary

8.1 Ofiary osobiście doświadczają przemocy, zwróconej przeciwko całemu społeczeństwu i reprezentowanym przez nie wartościom. Ofiary unaoczniają rzeczywistość terroryzmu, są głosem społeczeństwa i stoją na pierwszej linii walki prowadzonej z terroryzmem. Stanowią podstawowy bodziec do niezbędnego zaangażowania społeczeństwa oraz do wyartykułowania obywatelskiej reakcji w obliczu terroryzmu. Są także podstawowym elementem dyskredytacji oraz politycznego i moralnego wyizolowania terroryzmu.

8.2 Najlepszym uczczeniem pamięci ofiar jest obrona demokracji i państwa prawa, aby Europa mogła być społecznością wolną i otwartą.

8.3 Ofiary reprezentują, w ten czy inny sposób, to, czego nie może zaakceptować terroryzm i przestępczość zorganizowana — legalną i demokratyczną władzę podlegającą rządowi prawa. Społeczeństwo obywatelskie powinno przekazywać to przesłanie społeczne i polityczne, tak aby obywatele przyznali ofiarom niezbędną rangę społeczną i polityczną związaną z ciągłym ożywianiem demokracji i państwa prawa.

8.4 Ochrona ofiar jest skuteczną metodą zapobiegawczą. Ofiary terroryzmu zasługują na szacunek, wsparcie i pomoc ze strony obywateli oraz instytucji. Niesprawiedliwość sytuacji oraz następstwa przeżytego ataku powinny być złagodzone zdecydowanym działaniem ze strony społeczeństwa obywatelskiego, władz państwowych oraz Unii Europejskiej w celu sprostania potrzebom ofiar oraz ograniczenia ich cierpienia do minimum.

8.5 EKES proponuje UE następujące środki ochrony i uznania ofiar terroryzmu oraz ich rodzin:

8.5.1 Opracowanie ram legislacyjnych i minimalnych norm, gwarantujących prawo do godności; poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, kompensacji ekonomicznej, opieki medycznej, psychologicznej i socjalnej, skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości i do ochrony, którą zapewnia, włączenia do życia zawodowego i społecznego oraz prawo do kształcenia zawodowego i akademickiego, które zapewni równe umiejętności w obliczu zatrudnienia.

8.5.2 Rozwinięcie standardów, zaleceń, dobrych praktyk i dyrektyw dla ochrony ofiar terroryzmu określających działalność państw członkowskich oraz kierujących nią w tym obszarze. Komisja powinna dysponować funduszami umożliwiającymi stowarzyszeniu ofiar terroryzmu tworzenie sieci na szczeblu europejskim.

8.6 Nie możemy również zapomnieć o pozostałych ofiarach, o których mniej się mówi ze względu na mniejsze zainteresowanie ich sytuacją ze strony środków masowego przekazu. Chodzi tu o ofiary organizacji przestępczych naruszających prawa człowieka w takim samym stopniu jak i organizacje terrorystyczne. Są to ofiary wymuszeń, kradzieży, narkotyków, handlu żywym towarem, prostytucji i handlu kobietami czy też ofiary nielegalnej eksploatacji w pracy.

8.7 Wszystkie ofiary przestępstw powinny być przedmiotem specjalnej uwagi ze strony władz i społeczeństwa obywatelskiego. EKES wspierał w swoich opiniach⁽¹⁶⁾ pomysł, aby UE posiadała wspólną legislację w celu wypłacania odszkodowań ofiarom przestępstw. Ubezpieczalnie i towarzystwa świadczeń wzajemnych muszą na nowo zaangażować się i włączyć do swych polis odpowiednie formuły w celu lepszego pokrycia roszczeń ofiar.

9. Finansowanie terroryzmu i przestępczości zorganizowanej

9.1 Komitet wydał różnorodne opinie⁽¹⁷⁾ zawierające propozycje mające na celu poprawę współpracy publiczno-prywatnej w walce z finansowaniem terroryzmu i organizacji przestępczych. Te organizacje finansowe muszą przyjąć na siebie najtrudniejsze zobowiązania.

9.2 EKES wydał ostatnio dwie opinie⁽¹⁸⁾ w sprawie zobowiązań organizacji finansowych co do zapewnienia większej przejrzystości transakcji finansowych w celu utrudnienia prowadzenia nielegalnej działalności. EKES nalega, by państwa członkowskie, poprzez przyjęcie odpowiednich instrumentów prawnych sprawiły, aby przedsiębiorstwa prywatne i organizacje nie nastawione na zysk podatne na kontakt z obiegiem pieniędzy służących finansowaniu działalności terrorystycznej, stosowały zalecenia GAFI⁽¹⁹⁾ (Grupa Specjalna ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy) oraz zalecenia w sprawie zapobiegania finansowaniu terroryzmu i praniu pieniędzy. Nie może to jednak doprowadzić do tego, by udział obywateli w stowarzyszeniach i związkach wywoływał powszechną podejrzliwość.

⁽¹⁶⁾ Opinia EKES-u z 20.03.2002 r. w sprawie Zielonej księgi na temat odszkodowań dla ofiar przestępstw; sprawozdawca p. Melicias (DzU C 125 z 27.05.2002 r.);

Opinia EKES-u z 26.02.2003 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Rady w sprawie odszkodowań dla ofiar przestępstw; sprawozdawca p. Koryfidis (DzU C 95 z 23.04.2003 r.)

⁽¹⁷⁾ Patrz zwłaszcza opinia EKES-u z 11.05.2005 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uniemożliwienia korzystania z systemu finansowego w celu prania pieniędzy, włącznie z finansowaniem terrorystów; sprawozdawca: p. Simpson (DzU C 267 z 27.10.2005)

⁽¹⁸⁾ Opinia EKES-u z 21.04.2006 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji o zleceniodawcach, które towarzyszą przekazom pieniężnym; sprawozdawca: p. Burani (DzU C 185 z 08.08.2006);

Opinia EKES-u z 11.05.2005 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uniemożliwienia korzystania z systemu finansowego w celu prania pieniędzy, włącznie z finansowaniem terrorystów; sprawozdawca: p. Simpson (DzU C 267 z 27.10.2005)

⁽¹⁹⁾ Grupa utworzona przez państwa G-8

9.3 Sektor nieruchomości przekształca się coraz bardziej w schronienie dla dużej ilości funduszy pochodzących z działalności terrorystycznej oraz z siatek przestępczości zorganizowanej. W niektórych przypadkach również władze lokalne są skorumpowane przez te grupy. Firmy nieruchomości, wielkie firmy budowlane oraz inne podmioty w tym sektorze muszą współpracować z władzami krajowymi w celu zapobiegania jego wykorzystywaniu do ukrywania nielegalnych dochodów oraz do prania brudnych pieniędzy pochodzących z terroryzmu i przestępczości zorganizowanej.

9.4 Międzynarodowy rynek dzieł sztuki, filatelistyki i antyków wykorzystywany jest w coraz większym stopniu do ukrycia pieniędzy pochodzących z działalności przestępczej. Przedsiębiorstwa, które działają w tym obszarze powinny aktywniej współpracować z władzami w celu nadania temu rynkowi większej przejrzystości.

9.5 Unia Europejska powinna dysponować wspólnymi instrumentami prawnymi i administracyjnymi dla potrzeb współpracy z państwami członkowskimi w zwalczaniu tych nielegalnych działań. Rada Unii powinna czuwać nad tym, aby każde państwo członkowskie posiadało odpowiednie prawodawstwo karne, w ramach minimalnych norm wspólnotowych, w celu ścigania finansowania terroryzmu i przestępczości zorganizowanej.

9.6 Plan działania UE na rzecz zwalczania terroryzmu⁽²⁰⁾ zawiera środki na rzecz koordynacji skarbowych i finansowych jednostek wywiadowczych, które powinny zostać wzmocnione. Wszystkie państwa członkowskie mają obowiązek sprawnego działania oraz osiągnięcia odpowiedniego stopnia koordynacji w ramach Rady.

10. Internet i telefonia komórkowa

10.1 Operatorzy internetu i telefonii komórkowej powinni współpracować z władzami na rzecz stosowania przepisów zobowiązujących do zbierania danych o ruchu połączeń internetowych (lecz nie o zawartości wiadomości).

10.2 Współpraca niezbędna jest także w przypadkach uzyskiwania danych osobowych przy zakupie kart do telefonu komórkowego, gdyż grupy terrorystyczne i siatki przestępcze chowają się za fasadą anonimowości niektórych usług poczty elektronicznej lub kart *prepaid*, wykorzystując je do komunikacji, a nawet do detonowania ładunków wybuchowych na odległość, przy czym same pozostają niezauważone. EKES wydał już opinie⁽²¹⁾ w tej kwestii. Również Parlament Europejski przyjął raport⁽²²⁾, z którym Komitet całkowicie się zgadza.

10.3 Społeczeństwo europejskie jest narażone na przestępstwa dokonywane za pomocą elektroniki (ang. *cybercrime*). Coraz

częściej organizacje przestępcze wykorzystują sieć elektroniczną do swoich nielegalnych działań.

10.4 Internet staje się z każdym dniem coraz bardziej niezbędny dla właściwego funkcjonowania społeczeństw europejskich, przedsiębiorstw i osób prywatnych, dostawców podstawowych usług, administracji publicznej oraz dla policji i sędziów. Europa stoi przed nowym zagrożeniem — cyberterroryzmem, który może sparaliżować społeczeństwo.

10.5 Operatorzy internetu muszą poprawić systemy zabezpieczeń oraz współpracować z organami policyjnymi i sądowymi w walce z tym nowym rodzajem przestępstw.

11. Środki przekazu

11.1 Środki przekazu mają prawo i obowiązek rzetelnego informowania oraz unikania podejścia, które mogłoby sprzyjać organizacjom terrorystycznym. Powinny także unikać obrazów oraz informacji mogących pogwałcić prywatność i godność ofiar. Specjalnie chronieni być powinni przed tymi zagrożeniami ludzie młodzi. Pod tym względem publiczne środki przekazu powinny stanowić przykład.

11.2 Środki przekazu mogłyby ustanowić właściwe kodeksy postępowania oraz współpracować z władzami w celu poszanowania prywatności i godności ofiar oraz unikania podejścia, które mogłoby sprzyjać propagandzie grup terrorystycznych.

11.3 Komisja organizuje europejską konferencję, w której udział wezmą najważniejsze środki przekazu. EKES uważa, że stanowi to doskonałą okazję do wymiany dobrych praktyk, ustanowienia systemu samoregulacji, przyłączenia się do kształtowania opinii publicznej w Europie i przedstawienia konstruktywnej wizji Unii Europejskiej.

12. Infrastruktura krytyczna

12.1 Terroryci także próbują osiągać swoje przestępcze cele poprzez dokonywanie ataków na infrastrukturę krytyczną i kluczowe usługi publiczne. Ich cele obejmują środki i sieci transportu, sieci i przedsiębiorstwa energetyczne, dostawy wody, przedsiębiorstwa telefoniczne i komunikacyjne, miejsca gromadzenia się ludności itd.

12.2 Pojawiły się nowe zagrożenia terrorystyczne dla europejskiego społeczeństwa: większość ekspertów zgadza się co do tego, że istnieje prawdziwe i aktualne ryzyko ataku radiologicznego, nuklearnego, chemicznego, biologicznego czy bakteriologicznego. Sektory wykorzystujące tego rodzaju produkty powinny zatem poprawić swoje systemy ochronne i skutecznie współpracować z organami ścigania.

⁽²⁰⁾ Patrz plan przyjęty przez Radę 13.02.2006 r.

⁽²¹⁾ Patrz zwłaszcza opinia EKES-u z 19.01.2006 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zatrzymywania przetwarzanych danych w związku ze świadczeniem publicznych usług łączności elektronicznej, zmieniającej dyrektywę 2002/58/WE; sprawozdawca: p. Hernández Bataller, DzU C 69 z 21.03.2006

⁽²²⁾ Patrz raport Parlamentu A6(2005) 365 z 28.11.2005

12.3 EKES gratuluje Komisji doskonałej inicjatywy opracowania programu badań nad bezpieczeństwem (SRC 06) i wyraża nadzieję, że będzie ona nadal finansować wspólne publiczno-prywatne projekty badawcze w celu poprawy bezpieczeństwa w UE.

12.4 Program ten powinien jednak zostać rozszerzony o partnerów UE z jej wschodnich i południowych granic (basen Morza Śródziemnego) w kontekście europejskiej polityki sąsiedztwa.

12.5 Sektor prywatny powinien być gotowy do udostępnienia władzom swoich zasobów w przypadku wystąpienia kryzysu, aby pomóc w opanowaniu potencjalnie katastrofalnych skutków ataków terrorystycznych. Konieczne byłoby zatem zidentyfikowanie dziedzin, w których zorganizowane społeczeństwo obywatelskie mogłoby w sytuacji kryzysowej wnieść dodatkowy wkład oraz sporządzenie porozumień i konwencji w celu stworzenia wydajnej wspólnej sieci zarządzania kryzysowego.

12.6 Możliwości zapobiegania i reagowania zależą od informacji i od skutecznego zarządzania wiedzą oraz od zdolności przewidywania przyszłych wydarzeń. Wszyscy powinni odgrywać aktywną rolę w stawianiu czoła wyzwaniom terroryzmu i przestępczości zorganizowanej i w związku z tym informacje muszą być odpowiednio rozpowszechniane pomiędzy zaangażowanymi stronami.

12.7 Właściwi kierownicy przedsiębiorstw i organizacji społeczeństwa obywatelskiego (przede wszystkim w obszarach strategicznych) powinni otrzymywać dostępne informacje dotyczące tych aspektów terroryzmu i przestępczości zorganizowanej, które wchodzą w zakres ich kompetencji czy odpowiedzialności, tak by mogli się przygotować i przewidywać możliwe zagrożenia.

13. Europejska platforma dla partnerstwa publiczno-prywatnego

13.1 Komisja sporządza obecnie komunikat nt. partnerstw publiczno-prywatnych w walce z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem, który obejmuje plan działania dotyczący partnerstwa publiczno-prywatnego. Kluczowym aspektem tej współpracy, w ujęciu Komisji, jest tzw. platforma dla partnerstw publiczno-prywatnych w walce z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem. Należy określić skład, sposoby postępowania i zasady funkcjonowania tej platformy, która ma powstać pod koniec roku. Jej członkowie będą się regularnie spotykać, aby omawiać interesujące ich zagadnienia, identyfikować dziedziny, w których wymagane jest podjęcie działań politycznych i prawodawczych, opracowywać strategie prewencji, wymieniać przykłady dobrych praktyk czy inne informacje itp.

13.2 W skład platformy wchodzić będą przedstawiciele państw członkowskich oraz, na zasadzie dobrowolności, reprezentatywnych europejskich organizacji pracodawców, związków zawodowych, organizacji pozarządowych zaangażowanych w

walkę ze zorganizowaną przestępczością i terroryzmem itp. Zadaniem platformy będzie wykorzystanie korzyści i synergii, jakie może wytworzyć taka współpraca. Ostatecznym celem tej inicjatywy jest zmniejszenie skutków przestępczości zorganizowanej i terroryzmu w Europie oraz uczynienie jej miejscem bezpieczniejszym dla działań publicznych, obywateli i działalności gospodarczej.

13.3 Warunki udziału społeczeństwa obywatelskiego

13.3.1 Społeczeństwo obywatelskie oczekuje, że instytucje UE i państwa członkowskie wezmą pod uwagę obawy zgłaszane przez obywateli, którzy wzywają do skutecznej walki z terroryzmem i przestępczością zorganizowaną. Obywatele nie chcą słyszeć narodowych, politycznych czy prawnych wymówek dla uchylania się od rozwiązywania problemów związanych z walką z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem; chcą rozwiązań, a to forum powinno dostarczyć im odpowiedzi na ich obawy.

13.3.2 EKES jest zdania, że poczyniona przez Komisję propozycja stworzenia platformy publiczno-prywatnej jest wprawdzie krokiem naprzód, ale nie dość dużym.

13.3.3 EKES powinien zostać zaangażowany w tworzenie i ocenę tej platformy.

13.3.4 Zgodnie z Traktatem, zorganizowane społeczeństwo obywatelskie jest w UE reprezentowane przez Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny. Oczywiście jest, że inne podmioty odzwierciedlające specyficzne interesy również powinny uczestniczyć w platformie, ale EKES, jako przedstawiciel interesu ogólnego, powinien posiadać w niej trzech swoich przedstawicieli (po jednym z każdej grupy).

13.3.5 EKES nalega, by państwa członkowskie wspierały tworzenie platform publiczno-prywatnych na poziomie lokalnym i gminnym w takim samym celu, jaki towarzyszy tworzeniu platformy na poziomie europejskim — inspirowania do udziału i współpracy.

13.4 Partnerstwa publiczno-prywatne w walce z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem

13.4.1 EKES jest zdania, że istnieje wiele możliwości dla partnerstwa pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym, którego celem jest zwiększenie i wzmocnienie synergii, jakie mogą zostać osiągnięte w walce z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem.

13.4.2 Kluczowe cele tego partnerstwa są następujące:

a) pierwszym celem społeczeństwa obywatelskiego jest nie tylko zapobieganie bezprawnym aktom terroryzmu i przestępczości zorganizowanej, ale także zapobieganie uwikłaniu się szczególnie podatnych osób i grup w sieci terrorystyczne i przestępcze;

- b) zidentyfikowanie dziedzin najbardziej narażonych na działanie grup przestępczych, promowanie stosowania własnych środków ochronnych oraz powiązań z siłami zwalczającymi przestępczość zorganizowaną i terroryzm;
- c) zwiększenie wymiany informacji i doświadczeń w celu zredukowania możliwości dokonywania przestępstw;
- d) przekazanie instytucjom unijnym i krajowym obaw różnorodnych sektorów społeczeństwa obywatelskiego, tak by instytucje te mogły skupić się na tych obszarach zapobiegania przestępczości i terroryzmowi oraz ich kontroli, które mają dla obywateli największe znaczenie;
- e) przekazanie instytucjom unijnym i krajowym głównych potrzeb przedsiębiorstw i organizacji w UE w zakresie ochrony przed przestępczością zorganizowaną; przedyskutowanie z tymi instytucjami najlepszych sposobów zapewnienia ochrony przed atakami przestępczymi i zwalczania przestępczości;
- f) określenie dziedzin wymiany doświadczeń w poszczególnych sektorach oraz w szczególności w tych delikatnych sferach, gdzie szerzy się przestępczość zorganizowana; priorytetami są tu: sektor finansowy, transport, komunikacja i energia;
- g) pobudzanie tworzenia europejskich platform prewencji;
- h) pełnienie roli forum dyskusyjnego celem analizy stopnia uwzględnienia potrzeb i roszczeń ofiar terroryzmu i przestępczości zorganizowanej;
- i) określenie strategii i polityki Wspólnoty dotyczącej terroryzmu i przestępczości zorganizowanej z punktu widzenia zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego;
- j) utworzenie sieci kontaktów między czołowymi ekspertami w obu sektorach w celu najlepszego wykorzystania wiedzy i doświadczenia w zakresie ochrony przed przestępczością zorganizowaną i terroryzmem oraz walki z nimi;
- k) udział w tworzeniu i ocenie platformy.

13.5 Systemy partnerstwa

13.5.1 System partnerstwa pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym, oparty na instrumentach podobnych do tych zaproponowanych przez Komisję, mógłby być idealnym sposobem tworzenia powiązań pomiędzy tymi dwoma sektorami. Przy wysokim poziomie reprezentacji w platformie partnerstwo publiczno-prywatne będzie miało większy wpływ i wypływające z niego środki zwalczania terroryzmu i przestępczości zorganizowanej będą skuteczniejsze.

13.5.2 System partnerstwa musi pozwalać na tworzenie sektorowych lub tematycznych grup roboczych adekwatnych do poszczególnych zagadnień i powiązanych ze strukturą utworzoną dla partnerstwa publiczno-prywatnego.

13.5.3 Platforma partnerstwa mogłaby zapraszać na posiedzenia przedstawicieli organizacji, przedsiębiorstw, władz unijnych i krajowych, ekspertów oraz wszelkie inne osoby, które mogłyby podzielić się informacjami lub doświadczeniem czy wnieść wkład w walkę z terroryzmem i przestępczością zorganizowaną.

Bruksela, 13 września 2006 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Anne-Marie SIGMUND